

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Іноземна мова у професійній діяльності»

за освітньо-професійною програмою «Управління пожежною безпекою»
підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань К «Безпека та оборона»
за спеціальністю К8 «Пожежна безпека»
мова навчання – українська, англійська

Рекомендовано кафедрою мовної
підготовки на 2025 – 2026 навчальний
рік.
Протокол від «25» серпня 2025 року
№ 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Іноземна мова у професійній діяльності»

2025 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова у професійній діяльності» базуються на вміннях і навичках читання, аудіювання, говоріння й письма іноземною мовою, які були здобуті протягом вивчення дисципліни «Іноземна мова».

Методи навчання базуються на принципах пріоритету самостійної роботи здобувача вищої освіти, системності, принципах розвитку освітніх потреб та його свідомого навчання.

Інформація про науково-педагогічних працівників

Загальна інформація	Хряпак Сергій Олександрович, доцент кафедри мовної підготовки навчально-наукового інституту цивільного захисту, кандидат філологічних наук
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, каб. 240, номер телефону 0976474895
E-mail	khriapak_serhii@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	Методика викладання мови, філологія, література зарубіжних країн
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації наукової діяльності; високий рівень професійної культури та фахових знань; пошуково-проблемний стиль мислення; розвинуті інтелектуально-логічні здібності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат філологічних наук за спеціальністю 10.01.04 «Література зарубіжних країн». Автор і співавтор понад 10 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях. Профіль в Orcid: https://orcid.org/0000-0003-0978-3075 Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=S0RRReLgAAAAJ&hl=en&citsig=ACUpqDeyFhICL8N0aLID1sAF9Hww

Загальна інформація	Грон Вікторія Віталіївна, старший викладач кафедри мовної підготовки навчально-наукового інституту цивільного захисту, кандидат історичних наук
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8. Контактний номер телефону: 068-134-54-60
E-mail	hron_viktoriia@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	англійська мова, методика викладання англійської мови, історія, історіографія, політологія
Професійні здібності	- знання та використання сучасних методик викладання іноземної мови; - володіння сучасним програмним забезпеченням професійного спрямування; - дидактичні здібності; - науково-пізнавальні здібності; - прогностичні здібності; - емоційна стійкість; - комунікативні здібності; - організаторські здібності.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=_gJ8g_MAAAAJ&hl=uk Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1221-3658 Профіль у Web of Science: ResearcherID: AAE-6353-2022

Час та місце проведення занять з дисципліни

Заняття з навчальної дисципліни проводяться відповідно до затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua>).

Мета вивчення дисципліни: формування в майбутніх фахівців із базовою вищою освітою необхідного в подальшій професійній діяльності рівня знань і вмінь із питань теорії та практики побудови усного та письмового висловлення іноземною мовою.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
		заочна (дистанційна)
Статус дисципліни		обов'язкова загальна
Навчальний рік		1
Семестр(и)		1
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС		3

- загальна кількість годин		90
- кількість модулів		1
Розподіл часу за навчальним планом (у годинах):		
- лекції		-
- практичні заняття		8
- семінарські заняття		-
- лабораторні заняття		-
- курсовий проєкт (робота)		-
- інші види занять		-
- самостійна робота		82
- індивідуальні завдання (науково-дослідне)		-
Форма підсумкового контролю		іспит

Передумови для вивчення дисципліни

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова у професійній діяльності» базуються на вміннях і навичках читання, аудіювання, говоріння і письма іноземною мовою, які були здобуті протягом вивчення дисципліни «Іноземна мова».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньо-професійної програми «Управління пожежною безпекою» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Спілкуватися іноземною мовою в науковій, виробничій та соціально-суспільній сферах діяльності. Володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення навчальних занять.	ПРН 15

- формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК
Здатність спілкуватися іноземною мовою.	K02

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Служба цивільного захисту в Україні.

Тема 2. Правила пожежної безпеки.

Тема 3. Причини виникнення пожеж.

Тема 4. Пожежна техніка.

Тема 5. Служба цивільного захисту в англomовних країнах (Великобританія, США, Австралія).

Тема 6. Природні та техногенні катастрофи.

Тема 7. Невідкладна допомога в надзвичайних ситуаціях.

Тема 8. Рятувальні операції.

Тема 9. Пожежна тактика.

Розподіл дисципліни в годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (заочна (дистанційна) форма):

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна)					
	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		лекц ії	практич ні (семінар сь-кі) заняття	лаборато рні заняття (інші види занять)	самостій на робота	контроль на робота
1-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Служба цивільного захисту в Україні.	5		2		3	
Тема 2. Правила пожежної безпеки.	5		2		3	
Тема 3. Причини виникнення пожеж.	5		2		3	
Тема 4. Пожежна техніка.	5		2		3	
Тема 5. Служба цивільного захисту в англомовних	14				14	

країнах (Великобританія, США, Австралія).						
Тема 6. Природні та техногенні катастрофи.	14				14	
Тема 7. Невідкладна допомога в надзвичайних ситуаціях.	14				14	
Тема 8. Рятувальні операції.	14				14	
Тема 9. Пожежна тактика.	14				14	
Разом за модулем 1	90		8		82	

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Служба цивільного захисту в Україні.	2
2.	Тема 2. Правила пожежної безпеки.	2
3.	Тема 3. Причини виникнення пожеж.	2
4.	Тема 4. Пожежна техніка.	2
	Разом	14

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Презентації, есе, участь у предметній олімпіаді, складання термінологічного словника за темою, написання тез доповіді на науково-практичні конференції, написання наукової статті, участь у Всеукраїнських конкурсах студентських робіт.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: практичні навчальні заняття, консультації, модульна контрольна робота, самостійна робота.

У навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання й викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи

навчання; наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; традиційний;

- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад;

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відеометод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є іспит.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Розподіл балів							
Модуль 1							
T. 1.5	T. 1.7	T. 1.9	T. 1.10	Індивідуальні завдання	КР	Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів за дисципліну
до 5	до 5	до 5	до 5	до 30	до 20	до 30	100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті:

5 балів – здобувач на високому рівні володіє всім навчальним матеріалом, добре орієнтується в темі та аргументовано висловлює свої думки,

наводить приклади;

4 бали – здобувач досить вільно володіє всім навчальним матеріалом, добре орієнтується в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади

3-2 бали – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі аспекти теми;

1-0 балів – здобувач не знає відповіді на запитання або поверхово розкрив лише окремі положення, при цьому припустився суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логічність викладу, культура мовлення, емоційність та переконливість, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, уміння робити порівняння й висновки.

За індивідуальні завдання можна отримати до 30 балів.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань. Детальна інформація про індивідуальні завдання міститься в Методичних рекомендаціях до виконання індивідуальних завдань.

Презентація. 5 балів.

Участь у предметній олімпіаді.

10 балів – за I призове місце на Студентській предметній олімпіаді;

8 балів – за II призове місце на Студентській предметній олімпіаді;

5 балів – за III призове місце на Студентській предметній олімпіаді;

3 бали – отримують всі учасники Студентської предметної олімпіади.

Складання термінологічного словника за темою. 5 балів.

Есе. Максимальна оцінка за есе – 10 балів.

10 балів - тема повністю розкрита; текст логічно побудований, має чітку структуру; обсяг відповідає вимогам; вжита різноманітна лексика, синоніми, термінологія у відповідності з темою, відсутні орфографічні помилки, помилки у виборі та вживанні слів; використаний широкий спектр граматичних структур, відсутні граматичні та пунктуаційні помилки.

8-9 балів - тема повністю розкрита; текст логічно побудований, має чітку структуру; обсяг відповідає вимогам; вжита різноманітна лексика, синоніми, термінологія у відповідності з темою, наявні деякі орфографічні помилки, помилки у виборі та вживанні слів; використаний достатній спектр граматичних структур, допущені окремі граматичні та пунктуаційні помилки.

5-7 балів - тема розкрита частково; текст не має чіткої структури; недостатній обсяг; наявні орфографічні помилки, помилки у виборі та вживанні слів, некоректне використання термінології та синонімів; використання обмеженої кількості граматичних структур, граматичні та пунктуаційні помилки.

1-4 бали - тема майже не розкрита; текст не має чіткої структури; недостатній обсяг; наявні орфографічні помилки, помилки у виборі та вживанні слів, некоректне використання термінології та синонімів; використання обмеженої кількості граматичних структур, численні граматичні та пунктуаційні помилки.

Наукові тези на конференцію. Конкретні вимоги щодо оформлення тез наукових доповідей містяться у інформаційних матеріалах конференцій. 5 балів.

Стаття. Конкретні вимоги щодо оформлення наукової статті містяться у збірниках наукових праць.

15 балів – за статтю у фаховому науковому виданні;

10 балів – за статтю у іншому науковому виданні.

Участь у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт.

20 балів – за I призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

18 балів – за II призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

15 балів – за III призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

Контрольна робота.

Контрольна робота є обов'язковим видом роботи. Максимальна оцінка – 20 балів. Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання контрольної роботи. Максимально оцінка – 20 балів.

Здобувач отримує від 0,5 до 10 балів за тестове завдання з граматики в контрольній роботі (0,5 бала за кожен правильну відповідь на тестові запитання, усього 20 запитань). Максимально оцінка – 10 балів.

Здобувач отримує від 0 до 10 балів за письмове (практичне) завдання (есе) в контрольній роботі. Максимально оцінка – 10 балів.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання письмового завдання в модульній контрольній роботі:

10-9 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує обов'язкову та додаткову літературу, вільно володіє науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

8-7 – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує при цьому обов'язкову літературу, володіє науковою термінологією, але при

висвітленні деяких питань демонструє не достатню глибину матеріалу та аргументації.

6-5 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовує при цьому обов'язкову літературу, володіє науковою термінологією, але при висвітленні деяких питань демонструє не достатню глибину матеріалу та аргументації, допускає при цьому деякі незначні помилки.

4-3 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, але не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає певні помилки.

2 бали – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриваючи змісту теоретичних питань і практичних завдань.

1 бал – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, припускається багатьох грубих помилок.

0 балів – оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, не виконав завдання.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на іспиті.

Форма підсумкового контролю – семестровий іспит, що проводиться з метою перевірки засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу навчальної дисципліни, набутих знань, умінь та навичок і їх застосування під час виконання практичних завдань. Семестровий іспит проводиться в усній формі. Іспит складається в період екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом та розкладом екзаменаційної сесії. Білет на іспиті складається з трьох питань. Максимальна оцінка за іспит – 30 балів, по 10 балів за кожне питання.

10 балів: Відмінні уміння робити монологічні висловлювання. Розуміння й адекватне реагування на питання щодо тем, які входять до курсу навчальної дисципліни. Уміння аргументовано висловлювати свою думку. Повне розуміння текстів, вміння аналізувати, робити висновки та вести бесіду. Вміння оперувати вивченим лексико-граматичним матеріалом із конкретною комунікативною метою. Фактична відсутність граматичних, лексичних, фонетичних помилок. Правильність вимови та інтонації.

8-9 балів: Високого рівня розвинуті уміння робити монологічні висловлювання. Уміння аргументувати свою точку зору. Повне розуміння

текстів для читання, вміння вести бесіду за текстами для читання. Доцільне використання лексико-граматичного матеріалу. Припущення незначної кількості (граматичних, лексичних, фонетичних) помилок.

6-7 бали: Розвинуті уміння робити монологічні висловлювання. Повне розуміння текстів для читання, адекватне реагування на питання до текстів для читання. Доцільне використання значної кількості пройденого лексико-граматичного матеріалу. Наявність певної кількості граматичних/лексичних, фонетичних помилок, що не порушують зміст мовлення.

4-5 балів: Сформоване вміння представляти тематичні висловлювання професійного спрямування з деякими порушеннями логіки викладу і аргументації. Розуміння основного змісту текстів для читання, відповіді на запитання за текстом з припущенням помилок. Наявність базових навичок укладання анотацій до текстів професійного спрямування. Задовільне вміння оперувати вивченим лексико-граматичним матеріалом. Наявність певної кількості граматичних/лексичних, фонетичних помилок, що порушують розуміння змісту мовлення.

2-3 бали: Уміння робити короткі повідомлення на підготовлену тему, з припущенням помилок, які ускладнюють спілкування. Розуміння окремих речень або фраз у текстах для читання. Наявність значної кількості граматичних, лексичних, фонетичних помилок, що суттєво порушують розуміння змісту мовлення.

0-1 бали: Низький рівень уміння формування висловлювань професійного спрямування, фактична нездатність опрацьовувати професійно спрямовані тексти для читання, відсутність сформованих лексико-граматичних навичок.

Перелік теоретичних питань та граматичних тем для підготовки до іспиту:

1. Лексика з тем курсу.
2. Усне монологічне мовлення з тем курсу.
3. Граматичний матеріал:
 1. Much, many, (a) little, (a) few.
 2. The Future Continuous Tense.
 3. The Future Perfect Tense.
 4. The Future Simple Tense.
 5. The Future Simple-in-the Past Tense.
 6. The Past Continuous Tense.
 7. The Past Perfect Continuous Tense.
 8. The Past Perfect Tense.
 9. The Past Simple Tense.
 10. The Present Continuous Tense.
 11. The Present Perfect Continuous Tense.
 12. The Present Perfect Tense.

13. The Present Simple Tense.
14. Артикль. Означені та неозначені артиклі.
15. Займенник. Особові та присвійні займенники.
16. Займенники some, any, no, every та їх похідні.
17. Зворот there is/there are.
18. Іменник. Утворення множини іменників.
19. Інфінітив.
20. Модальні дієслова.
21. Пасивний стан дієслова.
22. Порядок слів у простому поширеному реченні.
23. Прикметник. Ступені порівняння прикметника.
24. Пряма і непряма мова.
25. Службові частини мови: прислівник, прийменник та сполучник.
26. Типи питальних речень.
27. Узгодження часів.
28. Числівник. Кількісні та порядкові числівники.
29. Дієприкметник. Утворення дієприкметників.
30. Герундій. Комплекси з герундієм.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни, пропуски та запізнення на заняття неприпустимі.
3. Неприпустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу науково-педагогічного працівника
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
5. Здобувач зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувач несе відповідальність згідно з «Кодексом академічної доброчесної НУЦЗ України».
6. Під час засвоєння матеріалу дисципліни на заняттях, виконання модульної контрольної роботи та складання заліку здобувачі вищої освіти мають дотримуватися заходів безпеки воєнного стану відповідно до чинного законодавства.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма вищої освіти «Управління пожежною безпекою» для підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К8 «Пожежна безпека» (Розглянуто та затверджено вченою радою Національного університету цивільного захисту України протокол №13 від 26 червня 2025 р.). URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnisti/osvitni_programi/2025/m/upb.pdf
2. Литвиненко О. Застосування інноваційних методів у викладанні мовних дисциплін. *Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Застосування інноваційних технологій та методів навчання при викладанні мовних дисциплін у вишах»*. Харків: НФаУ, 2023. С.36–39.
3. Литвиненко О., Літвіненко Є., Полов'ян А. Англізми як джерело української термінології в галузі цивільного захисту. *Український світ у наукових парадигмах : Зб. наук. праць*. Вип. 11. Х., 2024. С. 51–54.
4. Литвиненко О.О. Особливості викладання освітніх компонент "Іноземна мова" та "Українська мова (за професійним спрямуванням)" у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. *Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Застосування інноваційних технологій та методів навчання при викладанні фундаментальних та мовних дисциплін у вишах»*. 16 березня 2025 року. С. 36–39.
5. Ненько Ю. П., Іващенко О. А. Basic English for emergency service employees : Навчальний посібник. Черкаси : ЧІПБ, 2024. 102 с. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/23369/1/Basic_English_for_Emergency.pdf
6. Практичний poradnik з граматики англійської мови для підготовки до міжнародних тестів (для здобувачів вищої освіти, що навчаються за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, дисципліна «Іноземна мова для міжнародних тестів») / Укл. О. Рижченко. Харків: НУЦЗУ, 2022. 90 с. (бібліотека НУЦЗУ).

Інформаційні ресурси

1. Eng4PublicService project for free English language learning by public servants of Ukraine. URL: <https://nads.gov.ua/en/eng4publicservice-project-on-free-english-language-learning-by-civil-servants>
2. Longman Dictionary of Contemporary English Online. Офіційний сайт. URL: <https://www.ldoceonline.com/>
3. Official web portal of The State Emergency Service of Ukraine. URL: <https://dsns.gov.ua/en>
4. Oxford English Dictionary. URL: <https://www.oed.com/>

Розробники:

Ольга ЛИТВИНЕНКО

Вікторія ГРОН

Сергій ХРЯПАК